

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Voetbal

1 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat volgens Bentham de rede in dienst staat van lichamelijke prikkels door het maken van een nutsberekening 1
- een uitleg dat volgens de stoïcijnen de rede de lichamelijke passies in bedwang moet houden 1
- een argumentatie of Mertesacker in de verhouding tot zijn lichaam een betere afweging van pijn en plezier moet maken (Bentham) of zijn lichamelijke stress beter in bedwang moet houden (stoïcijnen) 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Bentham is de mens in de eerste plaats een lichaam dat blootstaat aan prikkels die ofwel leiden tot plezier of tot pijn. Volgens Bentham is dit onvermijdelijk en kunnen we maar beter zo goed mogelijk handelen volgens het nutsprincipe, namelijk zo veel mogelijk plezier en zo min mogelijk pijn. Daarvoor moet je berekenen wat het lichaam het meeste plezier oplevert. De rede staat dus in dienst van het lichaam 1
- De stoïcijnen daarentegen menen dat we alleen geluk kunnen bereiken als we onze emoties zo veel mogelijk in bedwang houden. Door die emoties worden we heen en weer geslingerd tussen lijden en plezier. Als we echter met onze rede onaangedaan blijven door de slingerbeweging van ons lichaam, kunnen we waarlijk geluk bereiken 1
- Mertesacker lijdt iedere keer wanneer hij het veld opgaat. Hij is misselijk van de stress. Volgens Bentham zou hij een betere afweging moeten maken tussen wat hem werkelijk plezier oplevert en hoeveel leed daartegenover staat. Is zijn plezier van het topvoetballer zijn groter dan de stress die het hem oplevert? De stoïcijnen daarentegen zouden adviseren dat hij zich zo veel mogelijk losmaakt van zijn lichamelijke toestand. Door onaangedaan te blijven, bevrijdt hij zich van zijn lichamenlijk lijden. Ik denk dat de positie van Bentham Mertesacker meer kan helpen, omdat ik niet geloof dat je het lichaam kunt onderdrukken. Je kunt wel nadenken over wat je voelt en daar een verstandige keuze in maken 1

of

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- Bentham gaat ervan uit dat we moeten berekenen wat ons het meeste geluk oplevert. In het geval van Mertesacker moet hij dus berekenen of het salaris, de status enzovoort opwegen tegen het leed van de stress. De stoïcijnen zouden juist zeggen dat Mertesacker zijn lichamelijke gevoelens zo veel mogelijk onder controle moet houden om vrij te worden. Ik denk dat het advies van de stoïcijnen beter is. Mertesacker wordt heen en weer geslingerd tussen de pijn van de stress en het plezier van een gewonnen wedstrijd. Daar kun je geen berekening van maken, zoals Bentham denkt. Dan heb je er meer aan om je lichamelijke gevoelens te negeren en zo geen stress meer te ervaren 1

2 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat de mens door zijn gebrekkige instinct ertoe wordt aangezet zelf na te denken/zijn omgeving om te vormen, en vrijer is ten aanzien van zijn lichaam/instinct 1
- een uitleg dat menselijke behoeftes invulling krijgen door culturele gebruiken doordat de behoeftes niet volledig natuurlijk bepaald zijn 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens sommige filosofen hebben mensen anders dan dieren een gebrekkig natuurlijk instinct en daarmee ook een andere verhouding tot hun lichaam. Mensen worden niet onmiddellijk bepaald door hun instinct, waardoor ze moeten nadenken over hoe ze hun leven inrichten. Dat betekent echter ook dat zij tot op zekere hoogte vrij zijn van hun lichamelijke instincten en andere keuzes kunnen maken 1
- Zo moeten we bijvoorbeeld ook onze omgeving vormen en zelf nadenken als het gaat om het invullen van onze behoeftes. Ook bij 'natuurlijke' behoeftes als voedsel, onderdak of seks handelen we niet instinctief, maar geven we zelf invulling aan die behoeftes door ons voedsel te bereiden of huizen te bouwen. De manier waarop we dat doen wordt mede gevormd door de cultuur waarin we leven. Eten en drinken zijn gecultiveerde activiteiten die een heel andere invulling kunnen krijgen binnen verschillende culturen. Zo ontbijten Japanners met hartige gerechten en Amerikanen met zoete donuts 1

3 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg met een voorbeeld dat voortreffelijkheid niet iemands emotie op zich is, of een vermogen, maar de houding die iemand heeft ten opzichte van zijn emotie.

voorbeeld van een goed antwoord:

Een emotie is bijvoorbeeld woede. Volgens Aristoteles zijn emoties niet bewust gekozen maar overkomen ze je. Met een vermogen bedoelt Aristoteles de mate waarin je die emotie ook kunt voelen, dus bijvoorbeeld hoe boos je kunt worden. Maar volgens Aristoteles beoordelen we iemand niet op zijn emoties of op het feit dat hij het vermogen heeft een emotie te voelen, maar op de manier waarop hij zich tot zijn emoties verhoudt. We zeggen dat iemand de deugd heeft als hij zich op een voortreffelijke manier tot zijn emoties verhoudt.

4 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg dat de volkomen deugd als de vereniging van ethische deugden en praktische wijsheid voor weinigen bereikbaar is.

voorbeeld van een goed antwoord:

Volgens Aristoteles staan de deugden niet los van elkaar, maar hebben ze elkaar nodig. Om het juiste te doen in elke situatie moet je én over de juiste houding beschikken én over het juiste inzicht. De volkomen deugd is dus een vereniging van ethische deugden en praktische wijsheid. Aristoteles noemt dit 'rechtvaardigheid'. Dit is maar voor weinigen weggelegd. Wie niet over de volkomen deugd beschikt, kan beter onder het gezag vallen van hen die hier wel over beschikken. Daarom kan Aristoteles' deugdethiek elitair genoemd worden.

5 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een argument dat Mertesacker niet het juiste midden tussen te veel en te weinig heeft gekozen in de omgang met zijn blessure.

voorbeeld van een goed antwoord:

Volgens Aristoteles is de deugd een karakterhouding waarmee iemand het juiste midden kiest tussen te veel en te weinig. Mertesacker kiest ervoor 'zijn lichaam te offeren' om mee te kunnen doen aan het WK in eigen land. Het vergt doorzettingsvermogen om offers te brengen om je doelen te bereiken. Maar in dit geval denk ik niet dat Mertesacker met zijn doorzettingsvermogen het juiste midden heeft gevonden. Wanneer zijn team namelijk wordt uitgeschakeld voelt hij alleen maar opluchting: "Eindelijk is het voorbij." Ik denk dat dit al aangeeft dat hij te ver is gegaan. Hij is doorgeschooten in zijn verlangen om zijn doel te bereiken, hij heeft te veel doorgezet en daarbij te veel van zijn lichaam geveerd.

Vraag	Antwoord	Scores
6	maximumscore 2	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat in de neoklassieke opvatting van de vrije markt de hebzucht en het egoïsme van Europese topclubs aanjagers zijn van economische ontwikkeling 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat in de neoklassieke opvatting van de vrije markt hebzucht en egoïsme leiden tot een bepaalde sociale orde waarin sommige clubs profiteren en andere niet 	1
	voorbeeld van een goed antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De neoklassieke opvatting van de vrije markt gaat ervan uit dat mensen gedreven worden door eigenbelang en hebzucht. Maar, zoals Mandeville al zei: 'private vices, public benefits'. In dit geval zijn het de 'private vices' van clubs als Manchester City die de beste willen zijn, die ervoor zorgen dat de voetbaleconomie wordt aangejaagd. In zijn hebzucht koopt Manchester City jonge talenten op, wat leidt tot beter voetbal en hogere inkomsten 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Zo'n strijd om eigenbelang leidt automatisch tot bepaalde winnaars en verliezers. Manchester City profiteert met zijn Afrikaanse kweekvijver enorm van 'deze periode van solo-dominantie' ten koste van andere clubs. Zo wordt Manchester City bijvoorbeeld succesvoller in de Champions League en heeft het hogere inkomsten dan andere clubs. Hebzucht en egoïsme leiden dus tot een sociale orde met een paar winnaars bovenaan en een hoop verliezers daaronder. Dat is nu eenmaal een onvermijdelijk gevolg van de strijd om wie de beste is 	1
7	maximumscore 3	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een argument voor de praktijk in tekst 3 vanuit het liberalisme, dat uitgaat van het autonome individu 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een argument tegen de praktijk in tekst 3 vanuit het communitarisme, dat uitgaat van de mens als gemeenschapswezen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een argumentatie welke positie meer bijdraagt aan het goede leven met het onderscheid tussen een dunne moraal van leven en laten leven en een dikke moraal op basis van een specifiek gemeenschapsidee 	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Het liberalisme gaat ervan uit dat mensen autonome individuen zijn die de vrijheid moeten hebben om hun eigenbelang na te streven. De praktijk van tekst 3 is dus een prima voorbeeld van individuele vrijheid, waarbij jonge Afrikanen en hun ouders ervoor kiezen om via voetbal hun leven te verbeteren 1
 - Het communitarisme gaat uit van de mens als gemeenschapswezen. Communitaristen zouden de praktijk in tekst 3 afwijzen omdat Europese clubs voor hun eigen belang misbruik maken van de achtergestelde positie van Afrikanen en ze lijken zich daarbij niet druk te maken over de vraag of een gemeenschap waarin heel jonge kinderen 'grondstof' zijn wel wenselijk is 1
 - Liberalen gaan uit van vrijheid van het individu en een moraal van leven en laten leven. Volgens communitaristen heb je een dikkere moraal nodig die gebaseerd is op een idee van gemeenschap. Ik ben het eens met het liberalisme dat je mensen zo veel mogelijk vrijheid moet geven om zichzelf te kunnen ontplooien en zo voor zichzelf het goede leven vorm te kunnen geven. De Afrikaanse jongens krijgen dankzij Manchester City een unieke kans om iets van hun leven te maken. Waarom zou je die vrijheid beperken? Wie zijn communitaristen om een of ander idee van gemeenschap op te leggen aan anderen? Zolang hier in vrijheid gehandeld wordt door beide partijen zie ik geen enkel probleem 1
- of
- Om te kunnen bepalen wat rechtvaardig is, heb je volgens communitaristen een dikkere moraal nodig, die gebaseerd is op een idee van gemeenschap. De moraal van liberalen, die alleen uitgaat van zo veel mogelijk vrijheid, geeft daar onvoldoende invulling aan. Dat zie je ook duidelijk terug in de praktijk in tekst 3. Is het juist dat steenrijke clubs achtjarige kinderen aan zich binden? Willen we een samenleving zijn waarin jonge kinderen 'grondstof' zijn voor de machtsstrijd tussen Europese voetbalclubs? Volgens mij is het goede leven meer dan een vrije markt waarop mensen verhandelbare producten zijn. Een gedeelde gemeenschap is een voorwaarde voor mensen om het goede leven vorm te kunnen geven. Het lijkt me dat voor een goede gemeenschap kinderen juist zo veel mogelijk buiten de economie gehouden moeten worden om zich eerst via onderwijs te ontwikkelen tot volwaardige burgers 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat in de prestatimaatschappij de vrije markt een individualiserende ideologie is geworden: slagen of falen op de vrije markt wordt voorgesteld als het gevolg van het handelen van het individu 1
- een uitleg dat Mertesacker in tekst 4 kritiek levert op de prestatimaatschappij met de dimensie van zin: de eenzijdige nadruk op succes zorgt voor grote psychologische druk, zoals verlies van spelplezier en persoonlijkheid / met de dimensie van instituties: jonge voetballers moeten beschermd worden tegen opleidingen met een eenzijdige nadruk op presteren 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- In de prestatimaatschappij wordt iedereen beoordeeld op zijn of haar prestaties. Presteer je goed, dan ben je succesvol, verdien je veel en heb je een hoge status. Faal je, dan is dat je eigen verantwoordelijkheid en je eigen schuld. Het idee van de meritocratische prestatimaatschappij is dus gebaseerd op een ideologie van het individu dat geheel zelfstandig tot zijn prestaties komt, terwijl in werkelijkheid succes of falen afhankelijk is van allerlei factoren waar je geen invloed op hebt, zoals toeval of afkomst 1
- Doordat slagen en falen eenzijdig worden voorgesteld als individuele verdienste of schuld, komt er een grote psychologische druk op het individu te liggen. Er is dan ook veel kritiek dat de prestatimaatschappij leidt tot stress en burn-out. Mertesacker sluit hierop aan. Hij benadrukt het belang van spelplezier en het ontwikkelen van je eigen persoonlijkheid. Vanuit het idee dat het goede leven meer is dan presteren op het veld probeert hij de jonge voetballers te beschermen tegen de enorme druk waaronder ze moeten presteren. Een voetbalcarrière duurt uiteindelijk maar kort en dus is het belangrijk dat deze spelers meer manieren hebben om betekenis te halen uit wat ze doen dan de kortstondige status die ze hebben. Hij gaat dus uit van de dimensie zin in zijn kritiek op de eenzijdige nadruk op prestaties / Via de jeugdopleiding probeert Mertesacker de jonge voetballers zo goed mogelijk voor te bereiden op hun leven als prof, waarin alles draait om individueel succes en presteren. Door in de opleiding niet alleen de nadruk te leggen op presteren, maar in de eerste plaats op spelplezier gebruikt Mertesacker dus het instituut van de opleiding om de spelers mee te geven dat het leven meer is dan de prestaties op het veld 1